WASHINGTON DC

І чужому научайтесь, й свого не цурайтесь. — Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
New York's Telephone: BArclay 7-4125

РІК LXVII. Ч. 246. TWO SECTIONS (SECTION 1) ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 24-го ГРУДНЯ (DECEMBER) 1960 ЦЕНТІВ 12 CENTS No. 246 VOL. LXVII.

КЕННЕДІ ЗРЕЗИГНУВАВ З ПОСТУ СЕНАТОРА; ОБМІРКОВУЄ НОВІ НОМІНАЦІЇ

ГУБЕРНАТОР ФУРКАЛО МАЄ НАЙМЕНУВАТИ Б. А. СМИТА НА СЕНАТОРА; КЕННЕДІ ПРАЦЮЄ НАД НОМІНАЦІЯМИ 200 ВИЩИХ ФЕДЕРАЛЬНИХ УРЯДОВЦІВ

Палм Біч, Флорида. — 22-го грудня новообраний президент Джан Ф. Кеннеді зрезигнував зі становища сенатора і переслав про це повідомлення до провідника Сенату віце - президента Ричарда М. Ніксона та массачусетського губернатора Фостера Фуркала, який вже давніше повідомив, що, в порозумінні з Кеннеді, наймене на цей опорожнений сенаторський пост промисловця з Глостеру, Массачусетс, Бенджеміна А. Смита, другого. Президент - елект працює над номінаціями 200 вищих федеральних урядовців, про номінацію яких буде повідомлено в найближчих днях. На цьому списку є пости нових підсекретарів, асистентів і амбасадорів. Одночасно Кеннеді нараджувався зі своїми прихильниками, які брали участь у виборчій кампанії і причинилися до його перемоги. Учасниками нарад були: голова демократичного комітету з Коннектикат Джан М. Бейлі, який має стати в січні 1961-го року новим головою Крайового Демократичного Комітету і демократичний організаційний директор — Лоренс Ф. О'Браєн; брат президента - елекга — Роберт Кеннеді, який є найменований на генерального прокурора і шурин Кеннеді — Р. Сарджент Шрайвер із Шікаго; Кеннет П'Донпелл, що має бути окремим асистентом нового президента, і окремий дорадник в персональних справах Демократичної партії — Ралф А. Донген. Повідомляють, що в п'ятницю, 23-го грудня, Кеннеді має повідомити про наименування на голову Президентової Ради Економічних Дорадників професора Міннесотського університету Волтера В. Геллера. Так само в найближчому часі мають повідомити про номінацію на асистента секретаря оборони Пола Г. Ніца, який давніше працював в державному департаменті. На пресовій конференції О'Доннелл заявив, що Кеннеді і новонайменований секретар скарбу Дагласс Діллон погодилися в тому, що треба „вести здорову фінансову політику, яка сприяла б постійному ростові економіки". Ця заява була відповіддю на ті статті в часописах, в яких писалося про те, що і Айзенгавер і Ніксон не рекомендували республіканцеві Діллонові займати пост секретаря скарбу в уряді Кеннеді, поки президент - елект не дасть запевнення, що Діллон зможе вести таку фінансову політику, яка охоронила б доляр проти інфляції. До Палм Біч прибув також батько президента - елекга, колишній амбасадор до Лондону Джозеф П. Кеннеді, який із родиною має разом відсвяткувати Різдво. Його дружина має прибути в суботу. На Флориді є і брат нового президента Роберт із дружиною і 7-ма дітьми.

Гувер звітує, що комуністи організують нову організацію молоді

Вашингтон. — Директор Федерального Бюра Інвестигацій Герберт Гувер повідомляє генерального прокуратора ЗДА Віллійма Роджерса про те, що американські комуністи плянують на своїх зборах, які почнуться 31-го грудня в Шікаго, заснувати нову організацію молоді. Гувер звітує, що Комуністична партія ЗДА є найбільшою підривною організацією в цій країні. Представник ФБІ додав до звіту Гувера, що на зборах в Шікаго мають бути комуністичні делегати з різних частин ЗДА. Комуністична партія під проводом Гаса Голла затіснює зв'язки з СССР і з комуністами на Кубі та в інших комуністичних державах. Новозорганізована організація молоді буде таємно керована членами Комуністичної партії, яка вже почала видавати орган під заголовком „Нові горизонти для молоді", редактором якого є Деніел Рубін з Ню Йорку.

В Ню Йорку згинула „наймиліша дитина" — 8-річний Василь Макар

Ню Йорк. — 22-го грудня в Ню Йорку в автовій катастрофі згинув 8-річний хлопчик Василь Макар, син Івана і Тайни Макарів, коли переходив вулицю на розі Другої Евню і Дев'ятої вулиці. Василь Макар ішов до школи св. Юрія при Шостій вулиці і вернувся додому, бо забув був квиток, тому їхав сам автобусом. Співробітники щоденника „Дейлі Нюз" Едвард Кіркман і Лестер Абелман подали цю сумну новинку у формі листа до невідомого шофера тягарового авта, який втік після цього нещасливого випадку. В новинці називають Макара „наймилішою дитиною в околиці". Батьки мають ще двох синів 14-річного Андрія і 9-річного Михайла.

В ДУСІ РІЗДВА ХРИСТОВОГО

Новообраний президент Джан Ф. Кеннеді, що 20-го січня 1961-го року стане першим громадянином країни та першим слугою своєї нації, прикріплює традиційний різдвяний вінок на двері свого дому в столиці країни, Вашингтоні.

Мільярди різнобарвних світел на ялинках на публічних площах і в домах, традиційні віночки у вікнах та на дверях мешкань, дзвони і відправи в церквах та святочно одягнені люди хрещеній із погідним виразом облич і все це на тлі це білого на полях але потемнілого по містах і оселях снігу, — це ті зовнішні ознаки Різдва Христового, що його за новим календарним стилем відзначатиме християнська Америка, а з нею і в ній деяка частина також наших українських католицьких парафій і громадян. Друга частина наших католицьких і всі православні парафії святкуватимуть Різдво традиційно за старим стилем 7-го січня. Проте, типовий і єдиний у своєму роді Різдвяний Дух в Америці охоплює всіх і вся, включно з не-християнами, уже на деякий час перед самим святом Різдва Христового як за новим, так і за старим стилем.

Кожний з нас бачить-відчуває цей Різдвяний Дух на кожному кроці, не тільки в барвистих світлах і ялинках, але зокрема в поведінці людей, у їхньому взаємовідношенні. В цьому різдвяному часі всі люди видаються якісь ліпші, ввічливіші, спокійніші, вирозумілиші для своїх взаємних суперечностей і недомагань. Здається, що саме під знаком того Різдвяного Духа ми краще розуміємо, що ми є тільки людьми, що всі ми були створені рівними, що між нами є більше і менше здібних, але ми є однакові за своєю природою.

Свята Різдва Христового ми відзначатимемо традиційно за старим календарним стилем, випускаючи з тієї нагоди спеціяльне число щоденника і англомовного тижневика. Тим не менше вже тепер, в дусі Різдва Христового, бажаємо в кожному відношенні веселих і щасливих свят усім нашим сусідам, що відзначають це рокове свято за новим стилем, а нам усім і по всі часи бажаємо, щоб Дух Різдва не залишав нас ніколи, не тільки в різдвяному сезоні, але і впродовж усього року та всього нашого життя. Тоді ми всі були б ліпші, був би ліпший весь світ і життя в ньому.

ПЕРЕДРІЗДВЯНИЙ ЗАКЛИК ЗУАДК

УКРАЇНЦІ В АМЕРИЦІ !

У святочний час Різдва Христового Злучений Український Американський Допомоговий Комітет стукає знову до Ваших сердець із гарячою просьбою грошовим датком дати змогу нашій допомоговій установі продовжувати її важливу харитативну працю.

ЗУАДКомітет почав уже сімнадцятий рік своєї допомогової і переселенчої діяльности. Вся дотеперішня діяльність ЗУАДКомітету — переселення 50 тисяч українців до ЗДА, охорона українських втікачів перед насильною репатріяцією, правна оборона української еміграції, матеріяльна допомога всім потребуючим без уваги на віровизнання чи політичні переконання, підтримка всіх культурних починань — була виконана завдяки співпраці Української Патріотичної громади.

Праця ЗУАДКомітету незакінчена і вона не може бути закінченою, доки існує проблема втікачів - скитальців, доки є люди, що їм потрібно матеріяльної допомоги, правної поради, чи теж заступництва і моральної підтримки.

Під цю пору ЗУАДКомітет зайнятий в першій мірі висиланням відшкодування для всіх тих, які потерпіли на тілі, чи здоров'ї від націонал - соціялістичного режиму Німеччини за свою українську національність, як теж продовжує свою переселенчу і допомогову працю.

Велика громада тих, яким ЗУАДКомітет допоміг знайти нове життя у ЗДА, повинна в першу чергу розуміти потреби нашої допомогової установи і дати свою матеріяльну підтримку ЗУАДКомітетові в його дальшій діяльності. Лише власні українські фонди можуть забезпечити змогу діяти нашій незалежній харитативній установі.

Теж і звертаємося до всіх українців у ЗДА з гарячим закликом підтримати харитативну діяльність Злученого Українського Американського Допомогового Комітету і з нагоди Свята Різдва Христового прислати грошовий дар на допомогові цілі на адресу ЗУАДКомітету:

United Ukrainian American Relief Committee
P. O. Box 1661. Philadelphia 5, Pa

При цій нагоді пересилаємо наші побажання Веселих Свят і Щасливого Нового Року і бажаємо Вам успіхів у Вашому житті.

ХРИСТОС РОДИВСЯ !

ЗЛУЧЕНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ ДОПОМОГОВИЙ КОМІТЕТ:

Екзекутива: д-р **Володимир Галан** — президент, д-р **Матвій Стахів, Роман Слободян, Михайло Пізнак і Катерина Пелехова** — заступники президента. **Василь Мудрий** — екзекутивний директор, **Павлина Різник** — секретар і **Іван Харамбура** — касир.

Контрольна Комісія: **Василь Довгань, ген. Олександер Загродський, Іван Іванчук, д-р Володимир Михайлів, д-р Ярослав Падох** і **Іван Кедрин-Рудницький.**

Дирекційна Рада: **Антін Батюк, Теофіль Бак-Бойчук, Володимир Боровик, Дмитро Василацук, Олександер Галелюк, Дмитро Галичин, Катерина Гульчій, Антін Драган, Степан Куропась, Іван Поритко, Анна Сивуляк, Андрій Шевчук, Тарас Шпікула, Роман Шраменко, Йосип Харина, Мирон Утриско й Олександер Яремко.**

ПАПА У РІЗДВЯНОМУ ЗВЕРНЕННІ ЗАКЛИКАЄ ДО ШАНУВАННЯ СВЯТОЇ ПРАВДИ

Рим. — Папа Іван XXIII звернувся у своєму Різдвяному зверненні, виголошеному в минулий четвер 22 грудня ц. р. до всіх людей доброї волі у широкому світі, щоб вони плекали культ Правди та протиставились брехні в усіх її видах. Папа не називав слова „комунізм", але все його звернення насправді було гострим таврованням фальшивої науки комунізму та його запеклого заперечення Христової Правди. „Віддавайте пошану тому, що є вірне — кликав Папа. — Во шануванні правди є вступом до того, щоб бути світлим прикладом в усіх ділянках життя — індивідуального, родинного, соціяльного, професійного. Правда робить нас вільними... Шануйте правду з рішучістю, відвагою та знанням тих, які мають сильні переконання. Робіть те, що правдиве. Живемо тепер посеред двох узглядів щодо спосібу, як люди повинні жити одні з одними. По одному боці — це світова дійсність, провірена, простудійована і пристосована до такої практики, як це треба чинити згідно з Божими вказівками. По другому боці — не вагаємось твердити це — є заперечування тієї дійсности, роблене під покривкою технічної справности та винахідливости людини, в давніших часах аж по нинішній день..."

Папа Іван XXIII

зією, кінотеатрами, зборами і виставами всіх родів, письменством і мистецтвом, — письменниками, артистами, виконавцями, директорами сценічними декораторами..." До всіх їх звертався Папа, щоб вони мали на увазі Правду і поборювали руїнницьку брехню.

Папа звертався безпосередньо до „голів держав та місцевих і цивільних адміністрацій — але також до всіх без винятку: виховників, батьків і вчителів, до всіх, хто працює головою чи руками чи серцем, — до тих, які відповідальні за публічну опінію, яка формується або деформується пресою, радіо і телевізією..."

Звернення Папи формально було промовою у відповідь на привітання, що його склав Папі декан Святішої Колегії, кардинал Тіссеран. Виголошення традиційного щорічного Різдвяного папського звернення приспішено з уваги на те, щоб воно могло бути поміщене в усіх різдвяних числах газет по всьому світу — за винятком забріханої і бездушної преси комуністичної.

Аеронавтична Адміністрація замовила три „сателіти-трамваї"

Вашингтон. — Крайова Аеронавтична і Космічна Адміністрація повідомила, що вона замовила в Технологічній Лябораторії в Лос Анджелесі три штучні сателіти, які виконуватимуть ролю товарових трамваїв і возитимуть наукові інструменти по космічних просторах. „Стандартним сателітом" має бути 1,000-фунтовий сателіт. На його взір будуватимуть численні інші сателіти, і тим способом зменшиться ціна на сателіти, бо досі кожний новий сателіт продукували в одному числі; при стандартній продукції коштів будуть значно менші, і три замовлені сателіти мають коштувати тільки по $15 мільйонів.

Врятовано 28 моряків із корабля „Пайн Рідж"; 8 бракує

Ню Йорк. — За допомогою гелікоптерів вдалося врятувати 28-ох моряків із нафтоналивного 14,417-тонового корабля „Пайн Рідж", який був розірвала на дві частини. 8 моряків не вдалося досі знайти, і можна побоюватися, що вони не живі. Між ними є командант корабля Кларк Снайдер із Филаделфії та його помічник, які, під час розірвання корабля, не могли врятуватися, бо були в долішній кабіні передньої частини. Невідома доля є, крім капітана Снайдера, трьох його заступників: Е. Ларрі, Е. Голбена і Г. Дейвіса. Вночі мусіли припинити ратункову акцію. Один із врятованих, головний інженер Джан Ричарт, залишився на кораблі, щоб бути помічником в рятунковій акції корабля.

ПОМЕР ПРОФЕСОР Д-р А. КНЯЖИНСЬКИЙ

Филаделфія. — В четвер дня 22-го грудня ц. р., помер тут на удар серця проф. д-р Антін Княжинський, відомий український педагог, публіцист і науковець, довголітній в'язень совєтських концентраційних таборів. Похорони відбудуться у вівторок, дня 27-го грудня, о год. 9-ій ранку з Церкви св. о. Миколая при 24-ій вул. у Филаделфії.

„СВОБОДА" У РІЗДВЯНОМУ СЕЗОНІ

У зв'язку з Різдвяними Святами, що за новим календарним стилем припадають в неділю, 25-го грудня і які заново святкується також у понеділок, 26-го грудня чергове число „Свободи" друкуватиметься щойно у вівторок, 27-го грудня, з датою наступного дня, себто середи 28-го грудня. Цей самий порядок буде повторений також з уваги на Новий Рік, що припадає в неділю, 1-го січня і тому черговий день, понеділок 2-го січня, буде законно вільний від праці. Тим самим, „Свобода" друкуватиметься у вівторок, 3-го січня, з датою наступного дня, середи 4-го січня. Традиційні різдвяні числа „Свободи" друкуватимуться з нагоди Різдва за старим стилем і їх появиться два: подвійне різдвяне число „Свободи", із святочним редакційним матеріялом і святочними побажаннями, друкуватиметься в середу, 4-го січня, та появиться з датою четверга, 5-го січня. Також чергове число „Свободи", що друкуватиметься в четвер, 5-го січня, з датою п'ятниці, 6-го січня, матиме різдвяночисловий матеріял і з таким матеріялом появиться разом з цим числом щоденника і його англомовний „Український Тижневик". Із датою суботи, 7-го січня, в яку припадає свято Різдва Христового за старим стилем, „Свобода" не появиться, а її чергове число друкуватиметься вже нормально, в понеділок 9-го січня та появиться з датою вівтірка, 10-го січня.

ЗДА ЗАСУДЖУЮТЬ ІНТЕРВЕНЦІЮ КОМУНІСТИЧНОГО БЛЬОКУ В ЛЯОСІ

Вашингтон. — Американський уряд проголосив заяву, в якій висловлює поважне занепокоєння з приводу продовжуваного комуністичним Китаєм і Совєтським Союзом постачання зброї і мілітарного виряду для прокомуністичних повстанців у Ляосі. Представник державного департаменту нагаврував здійснювані з допомогою літаків комуністичні доставки зброї й амуніції, як жалюгідний фактор. Урядові чинники у Вашингтоні поважно стурбовані цією безупинною інтервенцією і вважають, що вона може привести до ситуації дуже загрозливої для миру. У зв'язку з цим приганюють виступ одного із совєтських коментаторів, який заявив відкрито, що Ляос може стати другою Кореєю. Невідомо тільки, як і якими способами совєтський бльок почне реалізувати загальну комуністичну інвазію на Ляос. Американський уряд має відомлення про безупинні регулярні лети комуністичних літаків з Північного В'єтнаму із зброєю і харчами для ляоських ворохобників, які після прогнання з Вієнтіяну окопалися 15 миль від цієї ляоської столиці і готуються до нового наступу. Ляоський уряд, очолюваний прем'єром Буном Умом має вислати найближчими днями ноту до Москви із протестом проти постачання Совєтами зброї для ляоських ворохобників.

У Франції почалась агітація перед референдумом про Альжир

Париж. — За порозумінням між урядом і партіями, репрезентованими в парляменті, 12 французьких партій дістали право користуватись державними радіо і телевізійними станціями для пропаганди своїх поглядів у справі політики супроти Альжиру, у звязку з всенародним референдумом, який відбудеться 8 січня 1961 року. Однак між п'ятьма партіями нема екстремістів, яких викинено або які самі відколилися, з т. зв. Унії для нової Республіки, себто партії, засновані після приходу де Голя в 1958 році до влади, з єдиною програмою — підтримувати його політику в усіх справах. Лідером тих французьких націоналістів є колишній міністер в уряді, де Голя Жак Сустель, відсунений з уряду та викинений з назвою проголошеної партії Унії за гостру опозицію проти політики де Голя в справі Альжиру. Він засновав нову партію Національного представлення, куди приступили 42 посли з Унії для нової Республіки. Сустель обурюється на виключення його від можливости користування державними засобами агітації перед тим референдумом, признаним всім іншим великим групам та заповідає, що він найматиме години в приватних радіостаціях в Люксембургу і Монако для звернення до французького народу. Радикальна партія, що насправді є партією французької міщанської верстви, рішила голосувати „проти" в тому референдумі, але гасла наче поведінки сумніваються чи самі радикальні партійні послухають свого партійного проводу. Католицькі Народні республіканці рішили голосувати „за" і так теж, мабуть, голосуватиме велика більшість французів, втомлених війною в Альжирі. Так само соціялісти голосуватимуть „за".

Совєти хочуть „доброї волі і співпраці" від нового уряду ЗДА

Об'єднані нації. — Совєтський амбасадор при Об'єднаних Націях Валерій Зорін відбув у минулу середу 21-го грудня пресову конференцію, на якій заявив, як звичайно, на „адміністрацію Айзенгавера" та висловив „надію", що новий президент Д. Ф. Кеннеді вестиме „позитивнішу політику". Зокрема він заявив, що совєтський уряд сподівається, що новий амбасадор ЗДА в Об'єднаних Націях, Адлей Стівенсон, виявить „добру волю і співпрацю у розв'язуванні проблем, що ними займаються Об'єднані Нації". „З нашого боку ми готові до такої співпраці" — заявив Зорін. Коли журналісти спитали його, чи Совєти настоюватимуть на тому, щоб Генеральна Асамблея ОН розглядала знову їх скаргу в справі лету американського літака У-2 над Совєтами, Зорін відповів, що „ця справа залежить від дальшого розвитку взаємин між ЗДА і СССР". Але він відмовився пояснити ближче, що він розуміє під отим „дальшим розвитком". Проте Зорін запевнив, що Совєти стосуватимуть тактику „терпеливості і витривалости" щоб вичекати „які виразні позиції займе нова американська адміністрація супроти всіх справ, які стосуються взаємин ЗДА і СССР". Американські коментатори припускають, що Москва не настоюватиме на тому, щоб Кеннеді „перепросив" її за літак У-2, приписавши той летунський інцидент у вину Айзенгаверові та що Хрущов буде побиватися, щоб відбулася нова конференція „на вершинах" без ніяких передумов з жадного боку.

В АМЕРИЦІ

● **Президент Айзенгавер** проводить цьогорічні Різдвяні свята в білому Домі, де збереться вся родина президента: пані Айзенгавер, син президента, підполковник Джан С. Д. Айзенгавер, його дружина, Барбара і 4 внуків президента. Наймолодша внучка президента 5-річна Мері Джейн відзначила 21-го грудня свої 5-ті народини.

● **Новообраний президент** Дж. Ф. Кеннеді має ще „два кроки" до того, щоб він став дійсним президентом ЗДА. 6-го січня 1961-го року на спільній сесії Сенату і Палати Репрезентантів віце - президент Ричард М. Ніксон огонсить вислід голосування електорів, і 20-го січня Кеннеді присягне як президент ЗДА і після того він стане повноправним головою цієї країни.

● **Дорадник президента Айзенгавера в справах наукових** д-р Юрій Б. Кістяковський заявив, що він зрезигнує зі свого становища після інавгурації нового президента і буде професором Гарвардського університету. Д-р Кістяковський заявив, що не відомо, чи Кеннеді затримає дорадчу раду, яку очолював Кістяковський.

● **Армія** повідомила, що вона в місяці лютому 1961-го року покличе до військової служби 6,000 рекрутів, стільки саме, що і в січні того ж року. В листопаді 1960 армія потребувала 8,000 рекрутів, а в грудні 7,000. Інші роди зброї летунство і фльота та морська піхота мають досить добровольців і не кличуть рекрутів.

● **Цьогорічна зима** робить різні примхи, даючи деяким районам ЗДА температуру нижче зера і сніговії, а тому самому часі на Алясці зовсім немає снігу, і мешканці Анкоражу навіть не знають, чи матимуть „біле Різдво", бо тепла температура стопила сніг, який там вже був.

● **Представник** Торговельного Товариства Спецій заявив, що американці дорожать пікантні страви, і тому в ЗДА багато продається різних спецій, які спроваджується з Західних Індій та Індонезії, а також і тих, які вирощуються тут, як часник, цибуля і петрушка. Давніше вживали спецій на те, щоб консервувати харчі, а тепер, — майже в кожній хаті є холодильник, де зберігаються харчі.

У СВІТІ

● **Процес Адольфа Айхмана**, головного організатора вбивства шістьох мільйонів жидів за часів Гітлера, почнеться в Єрусалимі 6 березня наступного року. В останніх днях відвідав його знову у в'язниці його оборонець, німецький адвокат з Кольонії, д-р Роберт Серваціюс, який хотів перевірити, чи правдою є, що Айхман все ще вважає, що добре було масово вбивати жидів. Айхман буцімто заявив йому, що він не є вже „твердим нацистом".

● **У Мадриді** засудили на 12 років в'язниці 22-річного вчителя Альонзо Урдіалеса, який під час одної релігійної церемонії в церкві крикнув під адресою прибувшого там голови еспанської держави генерала Франциска Франка слово „зрадник".

● **На Середземному морі** американський нищильник плив недалеко совєтського вантажного корабля, який віз товар з Марсейлю до Одеси. Вольшевицький капітан поскаржився своєму урядові, що американці „їхали так близько, що могли наїхати на совєтський корабель" і Москва негайно оголосила формальну ноту протесту.

● **Число жертв Мюнхенської катастрофи**, коли-то американський пасажирсько - військовий літак впав в минулу суботу на вулицю й розбив другий вістрамваю, піднеслось до 50-х. У шпиталях є ще 16 осіб важко поранених. У мюнхенському соборі відбулась урочиста Богослужба за померлих. Окремо відбулася жалобна маніфестація у честь вбитих американських летунів і студентів. Між промовцями був і амбасадор ЗДА Вальтер С. Довлінг.

● **Американський амбасадор в Лондоні, Джон Вітні**, був на обіді в королеви Єлисавети, удаджений в його честь, з нагоди відходу з його становища, що його займав впродовж останніх 4-х років. Вітні доклав до цієї своєї „посади" кількасот тисяч долярів з власної кишені, бо амбасадорська платня в Лондоні, Парижі й Римі не вистачає на улаштування тамошніх догорих прийнять. Всі важливіші становища амбасадорів будуть змінені з приходом до влади Джана Кеннеді.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N. J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917. — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City and Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.

Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Сіті і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок, — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Адреса: SVOBODA", P.O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

Різдвяна пригадка Президента

У своєму, вже останньому, різдвяному зверненні до американських вояків у ЗДА й усьому світі президент і водночас головнокомандувач усіх збройних сил Двайт Д. Айзенгавер висловив важливу пригадку, що „Різдво Христове — це не тільки народження Дитяти, та й не тільки спів пастирів і прихід трьох Мудрців зі Сходу. Оповідання про народження Ісуса включає теж і жорстокого короля і тривожну втечу скитальців, і трагічне вимордування невинних дітей. Святкуючи з радістю це перше Різдво, треба пам'ятати і про небезпеки того часу і не можна забувати небезпек сучасности".

Цими своїми словами президент Айзенгавер пов'язав подію Різдва Христового з нашим часом, з добою нинішніх „жорстоких агресивних вождів", які загрожують мирові на землі і перед якими треба боронити сьогодні наші доми і свободи. Різдвяна благовість про „Мир на землі і благословення людям доброї волі" — як це підкреслив Президент у своєму зверненні — вимагає безупинних щонайкращих зусиль, щоб оборонити цей мир, щоб стояти за нього твердо й відважно, не боячись особистих жертв і посвяти — так, як це чинять сьогодні і на американській землі і на різних континентах світу американські вояки, що їх можна поставити в ряди найбільш благородних і найбільш успішних оборонців миру.

Різдвяна пригадка президента, щоб, святкуючи прихід Ісуса й ангельське благовіщення про свято миру на Землі ,не забувати про сучасні небезпеки для цього миру, актуальна особливо ж сьогодні ,коли згадані президентом Айзенгавером „жорстокі й агресивні вожді" звертаються до народів світу з деклараціями про . . „коекзистенцію", закликаючи водночас комуністичні партії різних країн до стосування „немирних засобів" для встановлення антидемократичних й атеїстичних режимів і до підтримки „революційних" рухів й урядів, що, поборюючи буцімто тиранію і диктатури, докладають усіх зусиль, щоб утвердити у своїх країнах комуністичну тоталітарну диктатуру, що є найгіршою тиранією світу. Заклик Президента не забувати про небезпеки для миру своєчасний ще й тим, що він є відповіддю на проголошений недавно з Москви облудний „маніфест миру" вісімдесять й одної комуністичних партій, спрямований на мобілізацію усіх підривних сил світу до боротьби із З'єдиненими Державами Америки й іншими країнами вільного Заходу, які під сучасну пору є єдиними заборолами проти комуністичної агресії й безбожницького комунізму, що його першим завданням є знищити світло Божої Науки, різдвяну благовість про „Мир на Землі і благословення людям доброї волі" .

Не тільки колись, у час народження Ісуса, але ще й сьогодні існують у світі „жорстокі й агресивні" Іроди, готові винищувати цілі народні покоління, примушуючи людей доброї волі й усіх, хто відданий Христовій науці й ідеям свободи — до втечі і скитання по чужих дорогах і містах. Проти цих Іродів мусять об'єднатися в одностайному фронті з американськими оборонцями „Миру на Землі" усі віруючі і волелюбиві люди світу.

гандi і кілька днів тому повторили її під диктатом своїх нових хлібодавців також два американські втікачі - зрадники, які літом цього року втекли почерез Мехіко і Кубу до Москви. Насправді, якщо американські виборці „засудили" закордонну політику Айзенгавера, то не за її гостроту проти комунізму, а за допущення комунізму до зросту його впливів у широкому світі — згідно з найбільшим закидом збоку Джана Кеннеді.

Совєтська преса проголосила, що „негайно після свого переїзду до Білого Дому Кеннеді дасть наказ, щоб заорати гольфові терени Айзенгавера і таким чином придбати багато нових акрів урожайної землі". Діксон Престон із концерну Скрипса - Говарда запитує, яким-то чином малі площі зеленої левади можна перетворити на „багато акрів" ріллі. Зайво пригадувати, що, по-перше, приватних гольфових теренів в Денвері, чи будь-де, ніякий президент Америки не може „наказом" вивласнити, і, подруге, в Америці є забагато врожайних піль і уряд платить фармерам окремі премії за незасіювання тих піль, а не за „освоювання" нових. Такою самою нісенітницею є твердження московського радіо в спеціяльній передачі для хліборобської Бірми, наче б республіканці програли внаслідку „поганої сільсько - господарської програми". Через ту програму — казалось у тій московській радіопередачі — „більшість хліборобських стейтів, які свого часу голосували на Республіканську партію, тепер підтримали Демократичну партію". Названий американський журналіст добавляє, що від тієї „більшости" треба відрахувати „тільки" Індіяну, Кентакі, Огайо, Теннесі, Вірджінію, Флориду, Оклагому, Кензас, Небраску, Північну Дакоту, Південну Дакоту, Колорадо, Вайомінг, Монтану, Арізону, Айову, Айдаго, Вашингтон і Каліфорнію. Адже за Ніксоном була більшість стейтів, бо 27, в тому фармерський пояс, а за Кеннеді тільки 22, з промисловими центрами, що дали більшість електорів. Все це для комуністичних кореспондентів „не рахується".

Однаково нісенітні подробиці комуністичної пропаганди стосуються окремих осіб з нового уряду ЗДА. Про самого Джана Кеннеді сказано, що він має $400 мільйонів та що він користується підтримкою „монополій з капіталом $12 більйонів". Американська преса іронічно зазначує, що коли б Джан Кеннеді мав $400 мільйонів, то його батько Джозеф, фактичний власник маєтку родини Кеннеді, мусів би віддати свому синові свого останнього цента. Раніше большевики твердили, що якраз Айзенгавер і Ніксон є експонентами „капіталістичних монополій" ,тепер раптом став ним Кеннеді. За совєтськими інформаціями новий секретар оборони Роберт МекНамара це товариш Джана Кеннеді „з університетських часів". Насправді Кеннеді вперше побачив його на тиждень перед номінацією. Про нового державного секретаря Діна Раска сказан, що він „займав високе становище у фінансово - промисловій імперії Рокефеллерів. Директори тієї родини більйонерів довірили йому пост голови так званого Фонду Рокефеллерів". Кожний підсовєтський читач подумає, що Дін Раск вів у користь Рокефеллерів фінансові операції, приспорюючи їм мастку, коли тим часом Фонд Рокефеллерів тільки роздає гроші, а не заробляє їх . . .

Коли Москва постійно фальшує правду й фабрикує нісенітні історії, виховуючи на фальшах своїх підневільних громадян, то робить це навіть тоді, коли воно перечить здоровому глуздові. Очевидно, що ця остання серія совєтських фантазій про американські вибори і їх вислід компромітує Москву, викликавши насмішки в цілій західній пресі.

Совєтські брехні

Відомо, що найпершим офіційним коментарем Москви про вислід президентських виборів в Америці було твердження, що „американський нарід засудив закордонну політику Айзенгавера". Ця нісенітна думка раз-у-раз повторюється в совєтській пропа-

Д-р Б. Галайчук

ЗДА В РОЛІ ВИНУВАТОЇ НЕВІСТКИ

(2)

Буенос Айрес, 11-го грудня. — Життя латиноамериканського робітника було б куди краще, якби місцеві капіталісти були менш захланні, деякі державні мужі більш зрілі та відповідальні. Тому є очевидною тенденційністю та проявом злої волі скидати вину за латиноамериканські злидні перш за все на північноамериканського „відповідального редактора". Але з того не виходить, щоб той останній був зовсім вільний від вини та щоб не міг зарадити лихові; тут треба відрізнити середньоамериканську орбіту господарських впливів ЗДА від решти Латинської Америки. Коли в якійсь країні американський капітал контролює більшу частину основної продукції, як у Гватемалі чи до недавна на Кубі, там може бути мова про якусь загальну відповідальність та загальний господарський розвиток. В решті Латинської Америки те питання зводиться до двох точок: цін та інвестицій.

З одного боку латиноамериканці нарікають, що ціни на сировину й харчі занадто низькі а на промислові вироби занадто високі і що у вислiді такої диспропорції Латинська Америка засуджена на вічну вегетацію. До гострих дискусій на ту тему доходить зокрема на терені т. зв. Економічної Комісії для Латинської Америки (СЕПАЛЬ) - яка існує при ОН і має свій осідок у Сантіяго де Чіле.

Другий замiт: ЗДА трактують Латинську Америку по мачушиному, коли йде про капіталовклади. Як виходить з „Економічного звіту Президента ЗДА" з 1958 (новіших даних не маю під рукою), з усіх американських публічних кредитів та дарувань на не-військові цілі припало на Латинську Америку 2,9%, з військових 1,6%, пересічно 2,4%. Тимчасом Латинська Америка має незвичайно високий приріст населення ,тому потребує капіталів на творення нових варстатів праці. Впродовж найближчих 15 років її населення збільшиться на 85 мільйонів, з чого лише 5 мільйонів знайде затруднення у хліборобстві (або й менше — на випадок механізації хліборобства). Щоб решта могла прожити, треба б належно розбудувати промисл. Потрібних капіталів немає, годі творити їх при низьких прибутках; коли, наприклад, на одного перуїнця припадає пересічно $154 доходу на рік, годі вимагати, щоб він частину того прибутку заощадив та інвестував. Тому економічний ріст там повільніший від демографічного „дохід на душу населення що раз то нижчий. Годі думати про піднесення життьового рівня, коли неможливо втримати навіть теперішній злиденний рівень. Латинська Америка — щораз то більше грузне у традиційних злиднях, що їх комуністи пильно капіталізують. Небезпека стала дуже поважна від появи Кастра, що зумів зручно получити соціяльні ресентименти з національними даючи латиноамериканському націоналізмові протикапіталістичне вістря.

Західню Европу ,ожебрачену війною, врятував від комунізму Плян Маршалла. Подібна допомога необхідна сьогодні для загроженої комунізмом Латинської Америки. Чому тієї допомоги немає? Чому Латинська Америка мусить вдоволятися окрушинками з вашингтонського стола? Чому потрактовано її не так, як Західню Европу? Раз тому, що Европа стратегічно загрожена: вона творить сьогодні лиш невеликий мостовий причілок, здовж залізної занавіси. Друге: тому, що Европа дає куди кращу безпеку для вложених у її відбудову долярів, ніж Латинська Америка, де 1) уряди нестабільні, загрожені безнастанними переворотами; 2) американська власність деколи була націоналізована; 3) немає протикомуністичної солідарности притаманної Західній Европі — зате існують сильні тенденції невтралістичні і навіть ярко прокастрівські.

Заміт оправданий — але лише частинно, бо єдиний терен, де такої небезпеки немає, це Західня Европа. Зате існує там інша небезпека: інвестований капітал може бути знищений на випадок третьої війни, а то й пропасти під совєтською окупацією. Над американським капіталом, інвестованим у решті Старого Світу, висить одна і друга загроза.

Вона найбільш чітка у Ляосі, який лежить на „бамбусовій занавісі", маючи спільний кордон з комуністичним Північним В'єтнамом, який перевищує Латинську Америку хиткістю уряду та силою невтралістичного тиску; і, у відрізненні від Латинської Америки, має комуністичну партизантку — хронічну, добре зорганізовану, яка навіть дістала, на Женевській конференції, своєрідне міжнародне визнання. Кожна латиноамериканська держава дає куди кращі гарантії для вложеного капіталу, ніж Ляос.

Які гарантії, дає Югославія — держава, що взагалі не знає приватної власности? Комуністична держава, яка ніколи не була і не хоче стати союзником, яка навіть не почувається добре в теперішній невтралістичній ізоляції, і тужить за поворотом до „сім'ї соціялістичних народів"?

***

Тут переходимо з фінансового аспекту питання (безпека інвестицій) до ідеологічного. Не бракує долярів для всіх азійських невтралістів, включно з „арабським Гітлером", цебто Нассером; ні навіть для комуніста Тіта. Зате невистачає долярів для латиноамериканських країн, зв'язаних з ЗДА географічним сусідством, західньою культурою — і навіть зовсім формальним альянсом: пактом континентальної безпеки, підписаним в Ріо де Жанейро в 1947 р. Як відомо ,на основі того пакту, агресію проти всіх сигнаторів пакту вважається агресію проти державної території одного із сигнаторів, і навіть проти окупованої сигнатором заморської країни. Іншими словами, ЗДА користають з гарантії латиноамериканських держав, коли держави Старого Світу користають з гарантій ЗДА. В таких умовинах було би зовсім природньо, коли б активний союзник дістав фінансову допомогу, а не мусів вдоволятися плятонічними деклараціями континентального братерства.

Спеціяльний комітет американських сенаторів, що його очолював сенатор Вейн Морс, остерігав перед небезпекою знехтування Латинської Америки при розподілі публічних засобів, якими диспонує вашингтонський уряд. Американські журналісти, що супроводжали Ніксона в його нефортунній подорожі по Південній Америці, відчитували на мурах Каракасу „Мане, Текель, Фарес". Удари каміння, киданого венесуельським шумовинням, звеніли немов відгук далекого грому, заповідь надходячої бурі. Врешті прийшла буря — прийшов тектонічний землетрус з сейсмічним центром у Гавані .

Сьогодні ціла Латинська Америка „скастрована". Згальванізована кубинським демагогом опінія ,терориэує поодинокі уряди, які — як це можна було помітити на конференції в Сан Хозе — вже навіть не осмілюються називати кубинської комуни по імені. Хто ж — як аргентинський президент — осмілюється на таку щирість, тратить грунт під ногами, таврований як „американський запроданець".

***

Фронт, що проходить між Флоридою та Кубою, перетинає цілий континент, точніше: кожну державу континенту. Владу в Сан Сальвадорі захопили підозрілі елементи, що їх державний департамент у Вашингтоні мусів, рад-нерад, визнати. Чого можна від них сподіватися? Рівночасний збройний наступ проти Гватемалі, Нікарагви та Венесуелі заломився — на як довго? На кого прийде черга і коли?

Де не ллється кров, там ведеться холодна війна. Бразилійські ліві студенти запросили на роздачу дипломів Фіделя Кастра; бразилійський губернатор затривожений: яку несподіванку ховає бородатий гість за пазухою своєї салдатської блюзи? Аргентинські соціялісти остаточно розкололися, на „Соціялістичну Демократичну Партію" та „Соціялістичну Аргентинську Партію"; перша залишилася на традиційних позиціях соціял - демократії, друга недавно проголосила явно-славно повну солідарність з Кастром та перехід на революційні позиції (що донедавна були монополем лівих марксистів ,цебто комуністів). Як виявить практично свою кастрофільську революційність? Як вплине на контрольовані соціялістами синдикати, відомі з поміркованости (у протиставленні до агресивних синдикатів, контрольованих пероністами й комуністами)?

Бетанкур виграв збройну битву — чи виграє і чергову? Фрондізі закрив комуністичні видавництва та розв'язав комуністичні організації — чи розв'язав і комуністичну проблему? Він думає, що ні. Репресія — підкреслив у недавній радієвій промові про комунізм — це лиш палятив. Не вистане бити по наслідках — треба бити по корінню, а коріння це злидні.

Кремль жирує на латиноамериканських злиднях, вміло вживаючи кубинський демагогічний голосник; коли не буде злиднів, Кастрові гістеричні вигуки залишаться голосом вопіющого на пустині. Протикомуністична оборона Латинської Америки, безпосереднього запліччя ЗДА, вимагає основної господарської санації ,поважних інвестицій для творення необхідних варстатів праці. Вимагає теж моральної підтримки: кожна латиноамериканська республіка мусить відчути, що вона для великої північної демократії має не меншу вартість, як далекий, екзотичний Ляос.

Софія Голіят

ПІДПІЛЛЯ НА УКРАЇНІ ІСНУЄ

Після закінчення другої світової війни великі відділи Української Повстанчої Армії завдавали постійних ударів червоній армії, зокрема станицям НКВД. Большевики старалися за всяку ціну засилати в ряди УПА своїх агентів-провокаторів .

Для терору місцевого населення, яке підпорядковувалося наказам УПАрмії, схоплених упівців розбирали донага і розстрілювали або вішали. Так залишали їх на кілька днів, і московські поселенці, проходячи біля трупів, глузували з них, плювали на їхні тіла.

В дорозі з Підгаєць до Завалова в селі Огринів упівці застрелили НКВДиста. По кількох тижнях НКВД зловило в лісі дівчину і обвинуватило її в тому вбивстві. Привязали її до кінського хвоста косами і поволокли до Підгаєцького НКВД. Так в муках сконала дівчина, винна чи невинна, бо ніякого суду над нею не було. На подвір'ї НКВД мали люди розпізнавати, хто вона. По кількох днях закопали її тіло в каменоломах на Голендрах. Місцеві люди потайки викрали тіло й похоронили по-християнськи на цвинтарі. Подібних випадків було безліч, майже в кожному селі та місті — по всій Західній Україні, де тільки діяли відділи Української Повстанчої Армії.

Багато людей, між ними й упівців, вважали за доцільне залишити свої місцевості й іхати на Сибір. Навіть тепер багато з тих, що повертаються до Західньої України, довго там не задержуються, бо життя на Сибіру краще й свобідніше ,а заробітки більші, як в Галичині. Совєтський уряд проводить в життя плян індустріялізації Сибіру і багато наших людей працюють там на фабриках.

Тепер збройного спротиву на Україні немає. Але підпілля існує, і це всім відомо. Про це постійно пишуть в пресі, згадують в радіо.

За кілька тижнів перед моїм виїздом до ЗДА в рудницьких лісах біля Підгаєць, МВД зловило двох хлопців і дівчину з надавчим радіоапаратом. Зрадила їх, казали, одна жінка з Литвинова, чоловік якої москаль.

Люди ходять до церкви, нібито православної ,але там відправляють Службу Божу наші власні, давніше католицькі священики, які під натиском Москви змушені були визнати московське православ'я.

Молоде покоління пам'ятає недавній активний спротив. Люди, що виростали в добу боротьби УПА, займають тепер навіть передові позиції в громадському й політичному житті. Чи можна їх переконати в справедливості московського імперіялізму в Україні, в той час, коли Польща, Румунія, Чехо - Словаччина й інші сателіти Москви, хоч і не самостійні, мають більше свободи й державних прав, ніж „молодший брат" червоної Москви — нібито незалежна Україна?

Життя на Україні йде шляхом накинутої необхідности. Не зважаючи на великі жертви, яких зазнала Україна в боротьбі з гітлеризмом і московським імперіялізмом, Україна відбудовується з руїн і набирає нових сил до змагання за політичну емансипацію. Хоч молодь виростає під постійною індоктринізацією московських наставників ,все таки вона дивиться вперед, глибоко бажаючи й сподіваючись кращого завтра свого й своєї Батьківщини.

В газетах часто можна прочитати ,що чужинці - відвідувачі подивляють красу України, головно Києва й Львова. Київ перейшов своєю красою всі міста СССР, і закордонні відвідувачі стверджують, що є він найкращим містом СССР. Київ — майже повністю відбудований. До відбудови країни прикладало своїх рук усе населення.

Хоч уже минуло 15 років після закінчення друго світової війни, ви все таки мусите стояти в черзі, щоб дістати, наприклад, рижу. Буває, треба почекати в черзі й за маслом та молоком.

НЕ ЛЮБЛЮ Я . . .

Не люблю я відбите проміння,
Я свій промінь шукаю в світі,
Щоб будити людське сумління
В щирій радості і привіті.

Хай він буде мій —
не позичений,
Хай малий, але з серця
власного,
Світлом-правдою закосичений,
Посланець усього прекрасного.

Щоб у промені іскри билися
Невгасимо красою земною,
Джерело доброти світилося
Чистотою та глибиною.

Щоб аж сяло життя від цвіту
В тому промені молодому,
І кресалася міць граніту,
Наче блискавка серед грому.

І зів'яне печаль і смуток,
І засвітиться серця кутик,
Стане слово в гарячій дії,
В тому промені, в тій надії.

ЛЮБОВ ЗАВАШТА

З НАШИХ БУДНІВ

СПОМИН ПРО ШОЛОМИЮ

Наше браве студентство, що з таким завзяттям будує в Америці Катедру Українознавства, обрало за патрона своєї акції в цьому році львівського студента Адама Коцко, який 50 років тому згинув на барикаді смертю героя в боротьбі за Український Університет. Соромно мені признатись, що я аж з меморіяльної поштової марки, виданої нашими філятелістами з Клівленді в пам'ять Покійного, довідався, що сл. п. Адам Коцко був мій земляк і сусід з бібрецького повіту: він народився 24-го грудня 1882 р. в селі Шоломия коло Львова. Хоч мати його походила з польського роду і він сам був хрещений в латинському обряді, проте це не перешкодило йому стати полум'яним українським патріотом і життя віддати за нашу справу.

З Шоломиї до ,мойого села, через присілок Пліхів, можна було шапкою докинути! Це може посвідчити, навіть на письмі, інший шоломисць, пан меценас Грицин, ще й печаткою припечатати, якщо привіз її на еміграцію з своєї канцелярії в Бібрці. Шоломия славна була з своїх сливових садів і відпустів на св. пророка Іллі, мала чудотворне джерело, з якого вода „помагала на очі", і каплицю на крем'яній горі. а дідів - старців збиралось тоді така гибель, що хіба одна Краснопуща могла з нею суперничати за пальму першенства.

З Шоломиї примандрував дехто з мого роду, а в особливості — вуйна Катерина, яку я умертвив (прости, Боже, гріха!) в оповіданні „Смерть", надрукованому в 1938 році. Потім, у журналі „Наша Культура", тодішній її редактор, проф. д-р Іван Огієнко (тепер Митрополит Іларіон) дорікав мені в своїй рецензії — як я мав серце і совість так мучити бідолашну жінку? Що вона, мовляв, умирала на 60-ти сторінках книжки і не могла сконати! А що ж я на те пораджу, що в тих шоломийців були такі тверді, рогаті душі? . . Не квапились вони вмирати ані вдома, на смертній постелі, ні в Сибірі та в Казахстані, і дорого продавали своє життя, чи то на львівських барикадах, чи в лісах Бібреччини, в підпіллі.

Останній раз я бачив Шоломию в червні 1944 р., як вона горіла, підпалена польською партизанкою. Заатаковано її в тиху, літню ніч з трьох боків одночасно: від Старого села, Давидова і Гонгарова. З перед тим спаленого Пліхова обстріляли село з моздірів. Рев худоби і людські крики виразно було чути півмилі довкола, а спалену солому з острішків заносив вітер аж на моє подвір'я. Кривава заграва вкрила половину неба . . . Раптом затороxкотіли автомати, бахнуло кілька гранат: це наступала наша боївка, йшла на відсіч шоломийцям, яких ворог почав уже витягати з льохів та бункрів . . .

Такий образ села Шоломиї утривалився в моїй пам'яті й таким залишився досьогодні. З такого села вийшов студент Львівського Університету Адам Коцко, пам'ять якого вшанувала в цьому році наша студентська молодь збірковою акцією в користь Катедри Українознавства. Живе вона, ця молодь, у щасливіші часи і в щасливішій країні, як була наша Батьківщина . . . Своє знання й освіту не мусить здобувати в катакомбах і кримiналах, а за право до навчання не мусить боротись і гинути на барикадах. Як боровся і згинув незабутній земляк, Адам Коцко.

Ікер

Бути членом Українського Народного Союзу, значить належати до такої української організації, яка об'єднала в Америці й Канаді найсвідоміші українські сили в один ідейний моноліт та поставила його на службу рідним країнам та нашому поневоленому українському народові!

П. Заярський

МИКОЛА ПОНЕДІЛОК

(3)

М Понеділок показує, що не краща доля і робітників під совєтським пануванням. Робітниця Марія Іванівна („Завод „Червона Гайка") після різних вирахувань на позику та на різні „добровільні" пожертви одержала лише 70 карбованців із належних їй 350 карбованців.

Повідомлення совєтської газети про те, що „багато високих будинків небезпечні для новосельців", М. Понеділок розвиває в дотепну гумореску „Будова комунізму розсипається".

Коли закордонні гості приїжджають до Совєтського Союзу, щоб подивитися, як живуть совєтські робітники та селяни, то влада вживає всіх засобів, щоб [illegible] закордонних кореспондентів або туристів злиденне життя своїх громадян. На цю тему М. Понеділок написав гумореску „Добробут Дьомки Стріхи".

Гострий сатиричний характер має гумореска „Віч-на-віч", в якій розповідається про зустріч автора в Публічній Бібліотеці з совєтськими дипломатами і про розмови з ними. Автор пригадав їм голод 1933-го року в Україні, масовий терор і висміяв совєтські примусові демонстрації .

До найкращих гуморесок Миколи Понеділка належать його блискучі відповіді на совєтську попаганду, яка різними засобами намагається [illegible] поширити неправдиві відомості про американську і про совєтську дійсність.

У відповідь на збірку поезій Андрія Малишка „За синім морем" Понеділок пише гумореску „Сон рябої кобили", в якій він викриває вечувану забріханість Малишкової книжки. Малишко пише про арешт хлопця за читання історії ВКП(б) — Понеділок викриває брехливість цього твердження такими запитаннями: „Не розуміємо одного. Чого це поліцаї бігли аж на пристань оточувати і опечатувати ту книгу, коли вона неоточена і неопечатана стосами лежить по деяких червоних кіосках Ню Йорку?" Малишко малює фантастичний розстріл поліцаями першотравневої демонстрації робітників. — Понеділок з натури описує цю демонстрацію, що нагадувала скоріше похоронну процесію: „Парада так тихенько посувалася, що навіть пес не хотів на неї гавкнути . . . Поліцаї нікого не вбивали, а тільки пильнували ладу при просуванні 'жалобної' процесії". — Малишко скидає бриля і вклоняється американській жінці - негритянці, що працює в ліфті. — Понеділок запитує поета: „Чому спочатку не вклонишся, поете, нашим матерям на рідній землі що придбали собі нові, досі незнані їм професії? Схили своє чоло, поете, перед жінками які носять телеграфні стовпи по запорошених совєтських дорогах, які тягають шпали та залізничі рейки. Здійми свого капелюха перед нашими сестрами, що в колгоспі на спинах переносять лантухи збіжжя. Піди до них, поете, і припади устами до їхніх обох долонь, вклонися їм по пояс. Бо їхні муки незмірні, їхнє горе невимовне!" — Малишко пише про вбогість американського робітника, що просить теплої „бурди". — Понеділок у відповідь на це пише: „Є речі, яких ніякими способами не можна відірвати [illegible] прикмету від певної країни. Коли говоримо про гуляш, згадуємо Мадярщину, про макарони — Італію. Коли ж пролунає слово „бурда" — ми без вагання пригадуємо собі країну безклясового суспільства — СССР. Це її національна страва. Малишків вірш проявив дивні якості бумеранга. Кинутий на Америку, він з подвійною силою влучив в Політбюро".

Коли М. Понеділок прочитав у журналі „Огонек" промову студентки Марини Книш, в якій вона обвинувачує „американських імперіялістів" у тому, що вони „заганяють на каторжну роботу її земляків", то у відповідь на цю неправду Понеділок написав гостру гумореску під назвою „Лист до Полтавки". Розповівши про своє гірке дитинство, згадавши голод 1933 року та інші жахи совєтської дійсности. М. Понеділок, викриваючи неправду большевицької пропаганди, описує справжнє життя Марининих земляків в Америці: „Багато твоїх земляків у Трентоні, Марино . . . Коли вони довідалися про твою журбу, сміялися до сліз. За півп'ятирічку кожна родина тут уже встигла побудувати хату".

УСЯ ЦЬОГОРІЧНА КОЛЯДА НА ХАРИТАТИВНУ АКЦІЮ ЗУАДК!

ПОЖЕРТВИ ВИСИЛАТИ БЕЗПОСЕРЕДНЬО ДО ЗУАДК У ФИЛАДЕЛФІЇ: UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE, P. O. BOX 1661, PHILADELPHIA 5, PA.

35-річчя СУА

26 листопада в готелі Бікмен нюйоркська Окружна Рада відсвяткувала величавим бенкетом 35-річчя заснування своєї організації. Ті, які працювали в тій жіночій організації від її початків, знають найкраще громадський шлях, по якім СУА ступав, знають розвиток організації і її працю. Ціль бенкету була пригадати минуле і влити сили й віри в серця членок на майбутнє.

Бенкет відкрила голова Окружної Ради п-і Олександра Різник привітом голови СУА п-ні О. Лотоцької, представників організацій і членок та гостей. Марійка Боднар, тут народжена, концертова співачка, відспівавши гимн СУА, який багато з нас чули вперше. Крім того вона відспівала ще дві пісні: „Плавай, плавай, лебедоньку", — муз. Стеценка і „Синя чічка" — муз. М. Гайворонського, при піяні була Оля Дмитрів. Присутні в числі понад півтори сотні щедро нагородили оплесками наших симпатичних концертанток. Танцювальна група з Гемстед, під проводом пані Є. Осипенко відтанцювала кілька народних танків, між іншим „ножиці". Треба було бачити тих молоденьких дівчат і хлопців, з яким запалом і любов'ю вони танцювали. Хтось з-поміж присутніх запримітив, що так можуть танцювати лиш українські діти. Треба підчеркнути, що, костюми були гарні і стилеві. Очевидно злишно згадувати про грімкі оплески, які дістала ця молодеча група і їх учителька.

Реферат про працю СУА за 35 років дала п-ні К. Пелешок. В своїм рефераті вона перейшла всі етапи СУА, почиаючи від його заложення 1925 року, аж до року 1960. Хто уважно слухав, мусів признати, щоСУА, помимо неприятливих обставин, помимо малих сил до праці, вмів згуртувати українське жіноцтво, яке без тої організації було б розплилося в американськім морю. Тут треба також піднести, що СУА дав змогу нашим жінкам без вищої освіти виробитись на громадянських діячок. Від тут родженої генерації говорила А. Різник, голова О. Р., а від новоприбулих п-ні мгр І. Рожанковська. Її промова заслуговує на ширшу згадку, бо вона піднесла справу молоді, при чім також признала, що наша молодь, яка кілька років тому сюди прибула, також не йде впарі зі старшими в національній ділянці. Під кінець бенкету до слова прийшла голова СУА Т. Лотоцька, яка також наділила відзнаками членок, які працюють в СУА понад 25 років. В їх честь відбулась церемонія свічення свічок, які уставлено в цвіти на головнім столі.

Після того голова СУА роздала артистично опрацьовані почесні грамоти відділам, які існують понад 25 років. Таких відділів було сім. В часі вечері представники організацій зложили привіти і побажання. Молитву провів о. Кузмяк ЧСВВ. Бенкетом проводила п-ні І. Бенцаль. Співом національного гимну закінчено це свято, до якого багато праці і труду доложило жіноцтво в рядах СУА.

М. Д.

З життя Клівлендської громади

1960-ий рік добігає кінця. Наші організації, відбувши ряд більших і менших імпрез, готуються до перевиборів та плянувань на наступний, 1961-ий рік. Із наближенням Різдвяних Свят, Нового Року та карнавалу, намічено ряд розвагових імпрез, на які незабаром почнеться сезон.

Імпрезою, що започатковує згаданий сезон, буде традиційна „Маланка", яку влаштовує Українська Радіогодина стейту Огайо, в суботу, 14-го лютого 1961 р. в залі готелю Голенден, при 610 Суперіор евню. Цьогорічна „Маланка" включатиме новорічний бенкет, мистецьку та новорічну програму і, очевидно, новорічний баль. В програмі вечора виступлять: співробітник „Веселого Львова", письменник Зенон Тарнавський з Дітройту, гуморист О. Сип та інші мистецькі сили: піяністка п. Ірина Заяцківська - Гаврилюк, сопрано — Зоя Желехівська та баритон — Валентин Сідельник. Коли ми вже при радіопрограмі, слід згадати про цьогорічну окрему святвечірню передачу, яка надаватиметься двома наворотами із станції ВАДС, на довгих хвилях 1350, в навечер'я Різдва Христового в п'ятницю, 6 січня, в годинах: від 7.35-8-ої веч. та від 9.30-10-ої веч.

Очевидно, що й інші наші професійні, громадські та молодечі організація плянують ряд товариських імпрез, забав та балів на т. зв. карнаваловий сезон, а завершенням його має бути „Вишиваний Баль", який влаштовують: 33-ий Відділ СУА ім. Лесі Українки, 60-ий Відділ СУА та ланка старших сумівок Осередку СУМА ім. гетьмана Богдана Хмельницького.

Ця імпреза, запланована на суботу, 18 лютого 1961 у просторій залі Свісс Гол, при 2710 Валлтон, замітна тим, що ввесь дохід із неї призначений на побудову пам'ятника Лесі Українки в Культурному Городі Клівленду. Цікава вона й тим, що наші пані підготовляють вечорові строї із приміненням вишивки, що напевно дасть змогу відмітити ряд оригінальних і нових креацій. Важливе, що за імпрезу взялись не тільки пані із Відділу СУА „нової еміграції", яку репрезентує 33-ий Відділ, але й молоді американські українки із 60-го Відділу, для яких популяризація української вишивки все ще близька і цікава, як теж і рухлива ланка молодих сумівок.

Як вихідний пункт примінення вишивки до модерного елегантного строю, згадані організації беруть за приклад постать поетеси Лесі Українки, яка, враз із своєю матір'ю, Оленою Пчілкою, дала почин до популяризації нашої вишивки. Три найцікавіші креації вечора плянується нагородити цінними нагородами. Виринула думка поробити старання для показу замітних моделів на виставці мод в одній із американських фірм. Віримо, що наші пані з ентузіязмом підготовлятимуться до цієї цікавої імпрези, яка закінчить цьогорічний карнаваловий сезон.

(смб)

РІЗДВЯНЕ ОГОЛОШЕННЯ

(Фейлетон)

— Ви читали? — крикнула моя краянка (з табору!), зустрівши мене минулого року під церквою. — ? — хотіла я спитати, та вона мигком говорила далі. — Оголошення, моє різдвяне оголошення! Ох, що то за вигода! За $2.25 має людина чистий спокій з тими святковими картками! А скільки можна заощадити! А крім того, ім'я стоїть у газеті і робить особу популярною. Бо знаєте, — прихилилась ближче до мене, — популярність в Америці багато значить!

Жовч заливала мене при тім її говоренню, бо таки я її не долюблювала. Тож не укриваючи свойого настрою, і я крякнула:

— Не читала, не читаю, не буду читати! І знайте, таких оголошень за 2.25 дол. ніхто не читає і з вашої популярности вийде пшик!

— ? — питали її здивовані очі, та я не допустила її до слова. — А так! Я читала тільки такі оголошення, де написано:

„Замість різдвяних карток рідним, знайомим, товариствам, організаціям складаю на УККА або ЗУДАК таку й таку суму".

До речі, скільки ви видавали на картки?

Моя приятелька виразно зніяковіла.

— О, найменше 30 дол. — вже тихіще відповіла.

— От бачите — замість . . . складаю 30 дол. на „УККА чи ЗУАДК", під тим ваш підпис. Є що читати і популярність запевнена.

— Та, знаєте, ще ж подарунки . . . боронилася вона.

— І на те я вам пораджу. Можна пів-на-пів. Собі залишіть 15 дол., а других 15 дол. дайте на народні цілі. Можете також дати на „Самопоміч", Інвалідів, „Золотий Хрест" або „Союз Українок", — рубала я її живцем. А вона то блідла, то червоніла. Врешті, почала голосно кашляти і витирати носа хустинкою.

Та я не вгавала і продовжувала:

— Ну, а як робите гучні свята, то може бути й третя пайка. Собі 20 дол., а їм 10 дол. Це теж гроші, чому ні? Можете їх жертвувати на „наглу потребу", можете післати на садки, сироти, старих . . .

І тут я почала робити статистику, які багаті були б наші інституції, якби кожний патріот жертвував на них бодай одну третю своїх різдвяних карток.

Під час моєї довгої поради моя супутниця трохи отямилася.

— А ви? — спитала непевним голосом.

— Ну, я . . . — відповіла я, не надумуючись.

— Я по старому, пишу картки, та одну картку до вас, на наступний рік собі заощаджу.

Вона скоро попрощалася і побігла в протилежний бік. Так їй і треба! Нарешті я помстилася. Бо я давно вже мрію, щоб ті численні різдвяні картки замінити на оголошення за 2.25 дол. Як я їй заздрю! Скільки гарних речей можна купити за ті заощаджені гроші! Та, на жаль, я цього зробити не можу.

Мойому старому заманулось видрукувати святкові картки з власними віршами і підписом, і то аж 2,000 штук!

Доки їх не випишемо, не можемо змодернізувати наших святкових побажань.

Ната

Ставайте членами Українського Народного Союзу, а тим самим співвласниками 22-мільйонового майна організації!

Українська Хроніка

● **Заходи Комітету Українців Канади** в справі видання поштової марки з Шевченком в першому півроці 1961, покищо не дали ніякого успіху. Канадійська пошта не включила їх у пляни маркових видань на 1961 рік. Свою відмову ця пошта мотивує цим, що темою видаваних нею меморіяльних марок може бути тільки якась канадійська особистість або подія з життя Канади.

● **Авторський вечір письменника Володимира Куліша,** відбудеться заходом культурно-освітньої секції при Осередку Сума ім. ген. хор. Тараса Чупринки у Ню Йорку в суботу дня 24 грудня ц. р., в Домі Організацій Визвольного Фронту при 315 Іст 10-а вул. о год. 7-ій веч. Під час вечора будуть читані фрагменти з роману В. Куліша „Пацани" (про життя безпритульних під совєтською окупацією) та його ж гуморески.

Українська Вільна Академія Наук у ЗДА влаштовує наукове засідання Секції Античної історії з доповіддю **проф. Богдана Загайкевича: „Ольвія у світлі нових дослідів совєтських археологів".**

Засідання відбудеться в суботу 24 грудня 1960 року о 6-ій год. веч. в приміщенні Академії (11 1/2 Вест 26 вул. Н. Й.).

Керівництво Секції

✝

Ділимося сумною вісткою,
що дня 20-го грудня 1960 року, упокоївся в Бозі
Наш Незабутній ДРУГ

бл. п. ВАСИЛЬ ГИВЕЛЬ

нар. 22-го січня 1932 р., в Жидачеві, Зах. Україна.

ПОХОРОН відбудеться в СУБОТУ, 24-го ГРУДНЯ 1960 року, з похоронного заведення E. Sakowicz — при 215 Elizabeth Avenue, Elizabeth, N. J. — в год. 9:30 ранку, до української католицької церкви, а опісля на цвинтар Evergreen, Elizabeth, N. J.

Покійний полишив у глибокому смутку дружину, маму, дитину, сестри, 5 братів тут і в Краю.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

ТОВАРИШІ, ЗНАЙОМІ і КРАЯНИ з ЖИДАЧЕВА

Замість квітів на могилу
сл. п. д-ра **ЮЛІЯ САВЧАКА**
бувшого директора Земельного Банку у Львові
зложили на Наукове Товариство ім. Шевченка в ЗДА: ВП. П. Михайло і Софія Гарасевичі — $15, Олена Сапоцька і Лідія Кучерська з донею — $15, Ольга і Юліян Мусаковські — $10, Наталія і Дмитро Парубчаки — $10, д-р Олександер і Емілія Сапоцькі з доньми — $10, Богдан і Дарія Будні — $5, Олена Гординська — $5, Софія Олесницька — $5.

За повищі датки складаємо ВП. Жертводавцям найщирішу подяку.

УПРАВА НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ім. ШЕВЧЕНКА в ЗДА

Сенатська підкомісія плянує змінити контролю патентів на ліки

Вашингтон. — Сенатська підкомісія контролі харчів і ліків, очолювана сенатором Естесом Кіфовером, виготовила законопроєкт про зміну патентів на ліки, щоб вможливити більшу конкуренцію між новими ліками та причинитися до їх кращої якости і дешевости. Згідно з теперішнім законом фармацевтичні фірми мають виключне право продукувати всякі важливі ліки впродовж 17-ох років, коли вони дістануть на них федеральний патент. Сенатор Кіфовер твердить, що теперішній закон є головною причиною того, що деякі ліки є такі дорогі. Підкомісія плянує ще такі заходи в ділянці нових ліків: 1. Видавати урядові дозволи на відкриття і ведення фармацевтичних лябораторій та переводити їх інспекції. 2. Краще і докладніше випробовувати нові ліки перед їх ужиттям. 3. Гостріші закони проти фальшивих реклям ліків. 4. Нові ліки повинні діставати назву від своєї наукової вартости, а не від фірми. Продуценти ліків кажуть, що ліки мусять бути дорогі, бо деколи треба великих видатків, щоб винайти новий лік, склад якого не вимагає багато видатків.

Економіка Канади незначно збільшилася в третьому кварталі

Оттава. — Домініяльне статистичне бюро повідомляє, що в третій чверті цього року, це значить від липня до вересня, економіка Канади незначно збільшилася, бо крайова продукція зросла дещо менше як на пів відсотка в порівнянні з другою чвертю і в річному відношенні виносила $35,272,000,000. Але бюро додає, що майже половина з цього збільшення економіки виникла внаслідок зросту цін на товари. Крайова економіка в другій чверті ц.р. була зменшилася на 1.5 відсотка в порівнянні з першим кварталом. Коли возьмемо до уваги зріст, заявляє статистичне бюро, то крайова продукція в третій чверті буде майже без змін в порівнянні з другим квартелом. Число затруднених було без змін, але число безробітних сезоново збільшилося.

Департамент торгівлі передбачає зменшення продукції авт на 13 відсотків

Вашингтон. — Департамент торгівлі передбачає, що в найближчому році продукція авт зменшиться на 13 відсотків, і число нових особових авт в 1961 р. виноситиме 5,800,000, а цього року воно має дійти до 6,700,000. Представники автомобільного промислу погоджуються з тим, що продукція авт в 1961-му році буде дещо менша, але вони сподіваються, що число нових авт виноситиме від 6,200,000 до 6,500,000. Звичайно автомобільна продукція „надає тон" численним іншим промислам, але деколи буває так, що при збільшеній автомобільній продукції є зменшена продукція в інших промислах. Департамент торгівлі не вважає, що число нових авт 5,800,000 є „злим", бо в двох роках від 1956 року воно було нижче, в двох роках було дещо вище і тільки в 1955-му році число нових авт було рекордово високе — 7,900,000.

Із життя УСК-у

● **Готовий фільм д-ра М. Жегаловича про УСК п. н. „Здійснена мрія".** Вже закінчено працю над фільмом „Здійснена мрія", що його накрутив член Управи УСК-у д-р М. Жегалович. Темою фільму є придбання УСК-ом Спортового майдану і змагання за вхід до „Оберліґи" НАФС. Текст приготовив відомий наш гуморист Іван Керницький. Диктор-актор Володимир Королик. Написи — Богдан Василишин. Музичним оформленням зайнявся Зенон Осінчук. Звук набрала Звукозаписна Студія УТА під керівництвом Володимира Змія і Ярослава Недільського. Незабаром відбудеться в одній із репрезентативних українських заль Ню Йорку показ фільму для преси і представників громадянства.

● **Зміни у проводі першої футбольної дружини.** На місце дотеперішнього керівника Василя Сєранта прийшов колишній довголітній змагун УСК-у Мирослав Шміґель. Помічником його є Михайло Цячишин. Рівночасно вибрано Комітет Гор, до якого, крім керівника, входять Євген Гонюка і Стефан Кравченюк. Всім їм бажаємо щастя і витривалости, що їх вони напевно потребуватимуть. А бувшому і новому керівникам хочемо гукнути: „Слава бувшому „королеві", хай живе новий „король!"

● **Перемога столових ситкарів без бою.** В четвер, 15-го грудня були назначені змагання між першими дружинами столової ситківки УСК-у і Клю Стар. Останній, що в його рядах змагаються репрезентанти ЗДА, не з'явився до змагань. УСК виграв вNone ковеньом 9:0. Нормальний склад УСК-у: Ю. Хухра, З. Шпон, . Кульчицький, С. Харевич, З. Василишин, І. Гунчак, З. Зварич.

● **Реактивізація змагунів футбольної резерви — справжньої надії УСК-у.** Після деякого довшого періоду інертности, молоді змагуни резерви, підростаюча молода інтеліґенція клюбу, що для УСК-у являють собою не тільки нові сили до першої футбольної дружини (і дружин в інших ланках), але й нові сили до проводу клюбу, щораз більш реактивізуються в спортовому і товариському житті клюбу. Для старшого члена клюбу, мабуть немає більшої приємности, як проведення вечора в розмові на найрізноманітніші теми в колі О. Ховайла, С. В. і Я. Шмотолох (ох, скільки тих „Шмоків", як ми їх по приятельськи кличемо), Ю. Реннера, І. Поповича, Ю. Коваля, В. Панчака і інших.

Роман Лисняк

● **Вдалий Андріївський Вечір.** Заходами ланки столової ситківки УСК-у відбувся в п'ятницю, 16 грудня в домівці клюбу Андріївський Вечір, що притягнув 70 осіб, переважно молоді. Кульмінаційною точкою програми було слово інж. Тараса Грицая, спортового референта СУАСТ Схід, про андріївські звичаї. Ввесь дохід призначено на сплату довгу за Спортовий Майдан.

ОГОЛОШЕННЯ

ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

СОЮЗОВЦІ! Ваш Відділ Українського Народного Союзу це Ваша родина, Ваша вужча громада, Ваша установа! Місячні чи річні, як і кожні інші збори Вашого Відділу вирішують важливі справи, що відносяться до Вас особисто, до Вашої родини і Вашої спільноти. Тому, Ваша участь у цих зборах мусить бути обов'язкова, бо вона є у Вашому найкращому інтересі! То ж приходіть усі на збори свого Відділу та спільно, всією громадою, подбайте про спільну кращу долю. На місячні збори обов'язково приносіть свої вкладки і вкладкові книжечки, вирівнюйте всі свої організаційні зобов'язання та вимагайте цього від інших. На річних зборах подбайте, щоб Ваш Відділ мав найкращу Управу і самі не відмовляйтесь від обов'язків урядовця, якщо Вам такі обов'язки повірять члени. На збори приходіть точно! В Українському Народному Союзі наша будучність!

У найближчому часі відбудуться збори:

СУБОТА, 31-го ГРУДНЯ 1960:

ВУНСАКЕТ, Р. Ай. — Річні Збори Т-ва ім. І. Франка, Відділ 241, в год. 2:00 по пол., — при 74 Герис Евеню. — Ст. Бардичевський, секр.

ТРЕНТОН, Н. Дж. — Річні Загальні Збори Членів Т-ва „Запорозька Січ", Відд. 245, ім. Б. Хмельницького, в год 5:00 по пол., в парохіяльній залі Укр. Прав. Громади, при 824 Аделіне вул. — М. Мартиненко, секр.

НЕДІЛЯ, 1-го СІЧНЯ 1961:

ПИТТСФІЛД, Масс. — Річні Загальні Збори Т-ва ім. М. Грушевського, Відд. 150, в год 2:00 по пол., в церковнім домі. — І. Тарнавський, секр.

